

Proč by stát (ne)měl budovat státní advokátní kancelář

V médiích se objevila zpráva, že stát chce z Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (Úřad) vybudovat největší státní "advokátní" kancelář. Má zaměstnávat až 150 právníků. Údajně tak ušetří desítky milionů korun ročně. Loni údajně zaplatily ústřední státní orgány soukromým právníkům přes 280 milionů Kč a v roce 2019 téměř 330 milionů.

Částky neobsahují náklady na advokáty, které si najaly ostatní složky státu.

Stát by rád přitom právníky platil velmi dobře. Podle vlastního prohlášení bude Úřad nabízet fixní plat na úrovni krajského státního zástupce s pětiletou praxí, tedy téměř 90 tisíc korun hrubého měsíčně.

V této úvaze se pokusím vysvětlit, proč si myslím, že to není dobrý nápad. Budu pochopitelně obviněn z konfliktu zájmů, protože jsem advokát a navíc jsem místopředsedou ČAK, takže pochopitelně budu hájit zájmy advokátů. Na svou obhajobu mohu uvést jen to, že naše kancelář PRK PARTNERS v podstatě neposkytuje právní služby státu a jeho organizacím a zpravidla se ani neúčastní výběrových řízení na právní služby státu. Je tomu tak především proto, že výběrová řízení vedou k velmi nízkým cenám za právní služby, které jsou výrazně nižší než cena právních služeb v soukromé sféře a často se pohybují pod hranicí nákladů.

Ano, jako každý advokát, mám i já zájem na tom, aby trh právních služeb rostl a pokud z trhu ubyde práce pro advokáty v rozsahu 300 milionů ročně, není to pro advokátní trh dobrá zpráva. Advokátní komora registruje kolem 12 tisíc advokátů a pokud bude práce nadále ubývat, není to pro advokacii dobře. Již dnes ubývá práce advokátům v důsledku automatizace, elektronizace či vstupu neadvokátních subjektů na trh právních služeb. Ano, někteří advokáti se pravděpodobně raději nechají zaměstnat státem, třeba jako právníci Úřadu, takže možná pár advokátů ubyde. Úřad skutečně nabízí velmi dobré platové podmínky, pokud nabízí 90 tisíc hrubého. To jsou totiž peníze, na které advokáti jen tak snadno v soukromé praxi nedosáhnou. Advokát se sazbou 1 500 Kč na hodinu by musel účtovat minimálně 5 hodin denně, aby se po odečtení nákladů dostal na 90 tisíc hrubého. Všichni advokáti přitom dobře vědí, že vyúčtovat 5 hodin denně není žádná legrace, protože spoustu času stráví advokát činnostmi, které nejde klientům z různých důvodů účtovat. Podle mých zkušeností je to až 50 % času, ať již jde o administrativu, studium odborné literatury, čas strávený na cestě nebo činnosti pro bono.

V první řadě si myslím, že žádný stát nikdy nebyl schopen podnikat lépe než soukromý sektor. Ukázala to léta socialistického hospodaření, která vedla k hlubokému ekonomickému úpadku. Státní firmy, státní banky a státní pojišťovny nakonec vedly až téměř ke státnímu bankrotu. Z hlediska demokratického vývoje naší země nutno říci: bohudík. Následně stát uznal, že podnikat neumí, a přišla privatizace.

Nejsem ekonom a neumím vysvětlit, proč vlastně stát neumí dobře hospodařit, ale pro mne to srozumitelným způsobem vyjádřil Milton Friedman v teorii o čtyřech způsobech, jak lze utrácet peníze, kdy jako jednoznačně nejhorší vychází ten, který dělá každá vláda, tj. utrácí cizí peníze ve

prospěch někoho cizího.

Kromě toho právníci na Úřadu nikdy nebudou vystaveni regulérní soutěži, které jsou vystaveni advokáti v tržním prostředí, a která vede k neustálému zlepšování efektivity práce a specializace.

Státu přitom nic nebrání, aby při řešení svých právních věcí využíval služeb nezávislých advokátů a aby si v tržním prostředí vybral tu nejvýhodnější nabídku, ať již jde o odbornost, zkušenost, reference či cenu. Zejména odbornost a specializace je něčím, co v dnešním komplexním právním prostředí hraje obrovskou roli. Většina korporací rovněž buduje vlastní právní oddělení, která řeší jejich pravidelnou právní agendu, ale na celou řadu služeb si najímají externí odborníky z řad advokátů. Proč by se měl stát této možnosti zbavovat, není jasné.

Advokáti při poskytování právních služeb podléhají nejen zákonu o advokacii, ale také etickým pravidlům Komory. Důležité je, že advokát je při poskytování právních služeb nezávislý. S ohledem na roli advokáta v justičním systému to není zanedbatelná věc. Nezávislost v sobě zpravidla zahrnuje svobodu a možnost upozornit klienta na nevhodnost nebo nesprávnost jeho pokynu. Advokát tak může klientovi doporučit vhodnější postup uplatnění práva, včetně mimosoudního narovnání. Neumím si úplně představit státního zaměstnance, který odmítne splnit pokyn nadřízeného.

Podle zákona o advokacii je advokát povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem. Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.

Navíc advokát je odpovědný za škodu způsobenou klientovi při poskytování právních služeb a proti této škodě je pojištěn. O omezené odpovědnosti zaměstnance přitom není třeba podrobně hovořit. Ve vztahu k zaměstnancům ve službách státu toto platí tulpem.

Domnívám se, že ani argument s úsporou neobstojí. Zatímco při výběru advokáta stát platí pouze za poskytnutou službu, tj. jen v případě a v rozsahu, v jakém takovou službu potřebuje, při budování státní advokátní kanceláře bude mít Úřad náklady fixní.

Zkusme si jednoduchou matematiku, kolik vlastně stojí jeden zaměstnaný právník ve státních službách.

Hrubý plat 90 tisíc je nutno navýšit o náklady na sociální a zdravotní pojištění (135 %). Za rok se tak dostaneme na 1,5 milionu jen na samotných personálních nákladech.

Podle mých zkušeností se náklad na pracovní místo advokáta (kancelářské prostory, PC, počítačové licence, IT support, mobilní telefon atd.) pohybuje minimálně na úrovni 30 000 měsíčně, neboli 360 000 ročně.

Takže suma sumárum, jeden zaměstnaný právník přijde stát na fixních nákladech minimálně na 1 800 000 Kč ročně. Za tuto sumu si stát může nakoupit hodně právních služeb. Navíc v případě úspěchu v soudním řízení může stát uplatnit náklady právního zastoupení na protistraně, takže ho nakonec právní služba nemusí stát prakticky nic.

Nepochybně existuje celá řada činností, které by měl stát řešit prostřednictvím státních institucí a úřadů, ale domnívám se, že právní služby mezi ně úplně nepatří. Nicméně pokud má stát někde deficit, pak je to nepochybně v oblasti poskytování bezplatných právních služeb. Tuto roli zpravidla místo státu zajišťují advokáti.

Mgr. Robert Němec, LL.M.,

advokát a partner PRK Partners s.r.o., advokátní kancelář,
místopředseda představenstva České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 2/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)